

אלול וראש השנה

קצור שולחן ערוך - סימנים קכ"ח קכ"ט

א. אימתי עלה משה לקבל לוחות שניים?

ביום הכיפורים

בראש חודש תשרי

בראש חודש אלול

ב. מה הם ג' הדברים שבמיוחד צריך להזדרז בהם בחודש אלול?

להתפלל, ללמוד ולעשות מעשים טובים

להתפלל ולתת צדקה ולחזור בתשובה

להתפלל בכונה ובדקדוק התיבות ובמנין

ג. מאימתי מתחילין לתקוע בשופר ולומר "לדוד ה' אורי"?

מראש חודש אלול

מב' דראש חודש אלול

מתחילת השבוע שחל בו ראש חודש

ד. מה הטעם לתקיעות הנ"ל?

כדי להעיר את הצבור שישכימו לבית כנסת

כדי לבלבל את השטן

כדי לעורר את הצבור לתשובה

ה. מאימתי שולחין איש לרעהו אגרות של כתיבה וחתימה טובה?

מראש חודש אלול

מהשבוע שחל בו ראש השנה

מעשרת ימי תשובה

ו. מאימתי משכימין לסליחות?

מיום ראשון שחל בו ראש השנה, או מיום ראשון בשבוע הקודם

מיום ראשון בשבוע שחל בו ראש השנה

מיום ראשון שאחר ראש השנה

ז. בטלית של מי מתעטף שליח צבור שאומר סליחות?

בשל חברו

בשל צבור

אם אומר סליחות בלילה יתעטף בשל חברו, ואם ביום - בשלו

ח. האם יכולים לומר סליחות אם אין בנמצא טלית?

יכולין

אין יכולין

יכולים אבל לא יאמרו שלוש עשרה מידות

ט. האם יחיד האומר סליחות יכול לומר שלוש עשרה מידות?

אינו יכול

יכול אבל יאמרו דרך תפילה ובקשה

יכול אבל אומרו דרך גון וטעמים כקורא בתורה

י. מהו התנאי לאמירת הבקשות שנאמרות בארמית כגון: "מחי ומסי"?

לא יאמרום אלא בצבור

לא נתקנו אלא ליחיד, אבל בצבור מדלג עליהם

אין אומרים אותם אלא בלילה

י"א. מדוע נבחרו הימים שמראש חודש אלול עד יום כפור כימי רצון?

כדי שהצבור יכינו לבם לתשובה

כי כתוב "ואשר לא צדה והאלוקים אנה לידו ושמתי לך" ר"ת אלול

כי בר"ח אלול עלה משה על הר סיני לקבל . . . ביוכ"פ היה גמר הכפרה

י"ב. מה נוהגין כולם בחודש אלול?

מה נוהגין בחודש אלול ורוב תשרי?

מה נוהגין בכל מקום כפי מנהגו (התשובות לפי סדר השאלות)

לתקוע בשופר, לומר "לדוד ה' אורי", לומר תהילים בצבור,

לומר תהילים בצבור, לומר "לדוד ה' אורי", לתקוע בשופר.

לומר "לדוד ה' אורי", לתקוע בשופר, לומר תהילים בצבור.

י"ג. מה נוהגים אנשי מעשה לעשות בחודש זה?

להוסיף בלמודם ובתפילתם יתר על כל השנה

לבדוק בחודש זה תפילין ומזוזות וכל הצריך לתקן

כשכותבין אגרת לחבר לברכו בכתיבה וחתימה טובה.

י"ד. אלו שנוהגין להתענות בעשרת ימי תשובה כמה ימים מתעניין?

מתעניין עשרה ימים

מתעניין חמשה ימים בלבד והם: הימים שבין ר"ה לערב יו"כ פרט לשבת

מתעניין ארבעה ימים והם: ערב יו"כ ר"ה, יום א' דסליחות, שני וחמישי

ט"ו. בערב של איזה חג מתעניין ובאיזה אוכלין?

בערב ראש השנה מתעניין ובערב יום כפור אוכלין

בערב יום כפור מתעניין ובערב ראש השנה אוכלין

בערב ר"ח אלול מתעניין ובערב ראש השנה ויום כפור אוכלין

ט"ז. מהו המצב הראוי ביותר לומר סליחות?

כל הסליחות בעמידה

כל הסליחות בעמידה וקל מלך ושלוש עשרה מידות בישיבה

כל הסליחות בישיבה

י"ז. מהו היום שצריך להקפיד לבקש מחילה מחברו?

בערב ראש השנה

בראש חודש אלול

בערב יום כפור

י"ח. אימתי מתגלח לכבוד היום?

בערב ראש השנה לאחר חצות היום
במשך כל חודש אלול
בערב ראש השנה לפני חצות היום

י"ט. אימתי מתירין נדרים?

בכ"ה אלול
בערב ראש השנה
בערב סוכות

כ. כיצד יעמוד באמירת שמונה עשרה בראש השנה?

בכריעה ובכפיפת ראש
באברים זקופים

יכרע ויכפוף ראשו ובסיום ובתחילת כל ברכה יהיה זקוף

כ"א. מה דינו של מי ששכח ולא אמר "המלך הקדוש" בתפילת שמונה בעשרת ימי תשובה?

נזכר תוך כדי דבור יחזור ויאמרו ואם לאו יחזור לתחילת שמונה עשרה
נזכר תוך כדי דיבור – יחזור ויאמרו ואם לאו יחזור לאתה קדוש
נזכר לפני שהתחיל "אתה חונן" יחזור ויאמרו ואם לאו אינו צריך לחזור.

כ"ב. מה הדין אם שכח "המלך המשפט"?

נזכר תוך כדי דבור יחזור ויאמרו ואם לאו יחזור לתחילת שמונה עשרה
נזכר תוך כדי דבור יחזור ויאמרו ואם לאו יחזור ל"אתה חונן"
נזכר לפני שהתחיל "ולמלשינים" יחזור ויאמרו ואם לאו אינו צריך לחזור

כ"ג. שכח ולא אמר "זכרנו" "מי כמוך" "וכתוב" "בספר חיים" מה הדין?

נזכר לפני שאמר ה' יחזור ויאמרו ואם לאו יחזור לתחילת ברכה.
נזכר לפני שהזכיר ה' יחזור ויאמרו ואם לאו אינו צריך לחזור.
נזכר תוך כדי דבור יחזור ויאמרו ואם לאו אינו צריך לחזור.

כ"ד. כשאומר "אבינו מלכנו חטאנו לפניך" מה יכון?

יכוון על עצמו

יכוון על אבותינו

בראש השנה יכוון על אבותינו וביום חול יכוון על עצמו

כ"ה. מה משנים בנוסח הקדיש בעשרת ימי תשובה?

לעילא לעילא מכל ברכתא

לעילא ולעילא מכל ברכתא

לעילא לעילא מן כל ברכתא

כ"ו. האם המנהג להתפלל כל תפילות שמונה עשרה בראש השנה בכריעה ובכפיפה וכן בקול רם, הוא

מנהג נכון או לא?

לכרוע מנהג נכון אבל בקול רם אינו נכון

אינו מנהג נכון

הוא מנהג נכון

כ"ז. האם ביום ראש השנה מברכים: "לשנה טובה . . ." מדוע?

אין מברכין כי כבר נגמרה הכתיבה

מברכים כי היום נמשך אחר הלילה
אין מברכין כי בליל שני יאמרו שוב

כ"ח. מה מהדרים לאכול בליל ראש השנה?

תפוח בדבש, ראש דג או ראש כבש, אגוזים ולוזים
תפוח בדבש, ראש בעל חי, דגים, גזר, בשר שמן וכל מיני מתיקה,
תפוח בדבש, דגים בחומץ, ראש כבש, גזר ומיני מתיקה.

כ"ט. האם אומרים "אבינו מלכנו חטאנו לפניך" בראש השנה ומדוע?

אין אומרים כי אין אומרים וידוי בראש השנה
אומרים כי מתכוונים לאלה שחטאו בעבודה זרה
אין אומרים כי אין מכים על החזה באגרוף בראש השנה

ל. בחזרת התפילה כשהש"ץ אומר "ואנחנו כורעים" האם גם הצבור כורע עמו?

אם חל בשבת אינו כורע אבל אם חל ביום חול הצבור כורע
בראש השנה אינו כורע וביום כפור כורע
אם יכול לכרוע ללא עקירה ממקומו – יכרע עם הש"ץ, ואם לאו – לא יכרע
אף תשובה אינה נכונה.